

Waldemar
Szlachetka

**Fenomen
szkół
nowej
ewangelizacji**

NOMOS

**Fenomen
szkół
nowej
ewangelizacji**

Waldemar
Szlachetka

**Fenomen
szkół
nowej
ewangelizacji**

Studium
socjologiczno-pastoralne

NOMOS

© 2011 Copyright by Waldemar Szlachetka & Zakład Wydawniczy »NOMOS«

Wszelkie prawa zastrzeżone. Książka ani żadna jej część nie może być przedrukowywana ani w jakikolwiek inny sposób reprodukowana czy powielana mechanicznie, fotooptycznie, zapisywana elektronicznie lub magnetycznie, ani odczytywana w środkach publicznego przekazu bez pisemnej zgody wydawcy.

Recenzje: prof. dr hab. Franciszek Drączkowski
dr hab. Elżbieta Firlit, prof. SGH

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja wydawnicza: Anna Stradomska-Bialic
Redakcja techniczna: Pracownia Edytorska MP
II korekta: Kasper Świerzowski
Projekt okładki: Andrzej Cieplucha

ISBN 978-83-7688-053-2

KRAKÓW 2011

Zakład Wydawniczy »NOMOS«
31-208 Kraków, ul. Kluczborska 25/3u; tel./fax: 12 626 19 21
e-mail: biuro@nomos.pl; www.nomos.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział I. Droga nowej ewangelizacji Kościoła a szkoły <i>Redemptoris Missio</i>	
<i>Missio</i>	19
1. Nowa ewangelizacja w świetle misji Chrystusa	20
Apostolstwo Kościoła a nowa ewangelizacja – 21; Adresaci ewangelizacji – 22; Nowa ewangelizacja – 24; Podmioty nowej ewangelizacji – 27; Treść ewangelizacji – 29	
2. Potrzeba nowej ewangelizacji w Polsce po przełomie roku 1989	32
Sekularyzacja i laicyzacja – 33; Identyfikacja religijna – 35; Sytuacja Kościoła po roku 1989 – 44; Priorytety nowej ewangelizacji – 48	
3. Duchowni i świeccy w nowej ewangelizacji	50
Kapłaństwo powszechne a urzędowe – 51; Zadania duchownych w ewangelizacji – 54; Niezastąpiona rola świeckich – 57; Wspólnoty i zrzeczenia – 59	
4. Program <i>Redemptoris Missio</i> dla szkół ewangelizacji	62
Elementy podstawowe szkół ewangelizacji – 62; Duchowość szkół ewangelizacji – 66; Treści programu <i>Redemptoris Missio</i> – 67; Metoda ewangelizacji programu <i>Redemptoris Missio</i> – 74	
Rozdział II. Prezentacja środowiska szkół <i>Redemptoris Missio</i> w Polsce ... 77	
1. Stowarzyszenia katolickie	77
Katolickie Stowarzyszenie w Służbie Nowej Ewangelizacji „Koinonia św. Pawła” w Kielcach – 78; Katolickie Stowarzyszenie w Służbie Nowej Ewangelizacji „Wspólnota św. Tymoteusza” w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej – 81; Katolickie Stowarzyszenie w Służbie Nowej Ewangelizacji „Wspólnota św. Piotra” w diecezji pelplińskiej – 84; Katolickie Stowarzyszenie Gdańskiej Szkoły Nowej Ewangelizacji „Jezus Żyje” – 87; Katolickie Stowarzyszenie w Służbie Nowej Ewangelizacji „Wspólnota św. Barnaby” w Poznaniu – 90	

2. Zespoły diecezjalne	94
Szkola Nowej Ewangelizacji Diecezji Toruńskiej św. Jana Umiłowanego Ucznia – 94; Szkoła Nowej Ewangelizacji Diecezji Gliwickiej Jezusa Zmartwychwstałego – 97; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Jakuba Apostoła w archidiecezji przemyskiej – 100; Szkoła Nowej Ewangelizacji Uczniów z Emaus w Warszawie – 101	
3. Ośrodki w środowiskach akademickich	103
Akademicka Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Joachima w Krakowie – 103; Katolicka Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Teresy od Dzieciątka Jezus we Wrocławiu – 105; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Józefa w Tarnowie – 107	
4. Szkoły parafialne	109
Szkola Nowej Ewangelizacji Bogurodzicy Maryi w Skoczowie – 109; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Kingi w Nowym Sączu – 111; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Franciszka z Asyżu w Legnicy – 112	
5. Ośrodki zakonne	114
Szkola Nowej Ewangelizacji św. Marka w Stryszawie – 114; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Filipa w Mrągowie – 117; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Fidelisa w Łomży – 120; Szkoła Nowej Ewangelizacji św. Szczepana w Elblągu – 122	
Rozdział III. Funkcjonowanie szkół nowej ewangelizacji <i>Redemptoris Missio</i> w Polsce	
124	
1. Działalność ewangelizacyjna szkół a pastoralne zadania Kościoła	125
Kursy programu <i>Redemptoris Missio</i> – 126; Kursy spoza programu – 128; Diakonia w szkołach ewangelizacji – 131; Przystanek Jezus – 132; Kurs „Alfa” – 136; Misje ewangelizacyjne – 137; Świadectwo obecności – 140	
2. Formacja członków szkół nowej ewangelizacji	141
Formacja intelektualna – 142; Formacja duchowa – 143; Formacja pastoralna – 145	
3. Szkoły nowej ewangelizacji w wymiarze krajowym	146
Współpraca na etapie powstawania – 146; Projekt statutu rady dyrektorów – 148; Współpraca ośrodków – 149; Rola szkół ewangelizacji w opiniach dyrektorów – 150	
4. Szkoły ewangelizacji w wymiarze lokalnym	150
Wspólnota a hierarchia – 150; Szanse rozwoju szkół – 152; Opieka duszpasterska – 153	

Rozdział IV. Formacja i ewangelizacyjne zaangażowanie członków szkół	155
1. Pojęcie i treść formacji ewangelizacyjnej	155
Wpływ zdobytej wiedzy na religijność respondentów – 156; Wpływ zaangażowania w działalność ewangelizacyjną na wiarę – 159	
2. Formacja wewnątrz szkoły	162
Formacja wewnątrz szkoły a znajomość teologii – 165; Formacja wewnątrz szkoły a życie duchowe – 167; Formacja wewnątrz szkoły a posługa pastoralna – 170	
3. Pojęcie i treść zaangażowania ewangelizacyjnego	171
Zaangażowanie wewnątrz wspólnoty – 173; Zaangażowanie zewnętrzne – 178	
4. Udział w kursach ewangelizacyjnych	182
Informacja o kursie – 182; Bezpośrednie uczestnictwo w kursie – 183; Udział w prowadzeniu kursów – 187; Wpływ udziału w kursie na wiarę – 192; Wpływ udziału w kursie na znajomość teologii – 195	
Rozdział V. Religijność i moralność ewangelizatorów	199
1. Postawy wobec wiary	201
2. Wierzenia religijne	203
3. Praktyki religijne	205
Obowiązkowe praktyki religijne – 206; Publiczne praktyki nadobowiązkowe – 210; Studium Pisma Świętego – 212	
4. Zaangażowanie kapłana	214
5. Moralność chrześcijańska	216
Moralność życia osobistego – 217; Moralność życia społecznego – 220; Moralność seksualna – 224; Moralność małżeństwa i rodziny – 226; Ocena wzajemnej relacji religii i moralności – 230	
Rozdział VI. Zadania pastoralne szkół nowej ewangelizacji	
<i>Redemptoris Missio</i>	233
1. Zadania pastoralne na tle działań podejmowanych przez Kościół powszechny	235
Szkola świętości – 235; Szkoła modlitwy – 236; Szkoła Eucharystii – 237; Szkoła pojednania – 238; Szkoła kontemplacji – 239; Szkoła Ewangelii – 240; Szkoła ewangelizacji – 241	
2. Zadania pastoralne w ramach wspólnotoszkół	243
Rozwój życia duchowego i moralność członków szkół nowej ewangelizacji – 243; Troska o wiedzę religijną – 244; Posługa pastoralna – 246	

3. Zadania pastoralne w ramach Kościoła partykularnego	247
Współpraca duchownych i świeckich – 248; Tworzenie szkół rejonowych – 249; Zaangażowanie w duszpasterstwo Kościoła – 250; Materiały formacyjne – 251	
4. Zadania pastoralne szkół dla Kościoła w Polsce	252
Koordynator krajowy – 252; Rada odpowiedzialnych – 254; Program <i>Redemptoris Missio</i> – 254; Materiały formacyjne – 255	
5. Projekt pastoralny rozwoju szkół diecezjalnych	256
Referat ds. Ewangelizacji i Centrum Ewangelizacji – 257; Szkoła nowej ewangelizacji – 259; Ośrodki parafialne – 261; Instytut Ewangelizacji – 262; Wspólnota życia – 264	
Zakończenie	265
Spis tabel, wykresów i schematów	272
Bibliografia	275
I. Źródła	275
1. Dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła – 275; 2. Źródła archiwalne i dokumenty Kościoła lokalnego – 278; 3. Adresy internetowe – 280	
II. Bibliografia przedmiotowa	281
III. Bibliografia pomocnicza	283
Aneks	290
I. Ankieta na temat członków szkół nowej ewangelizacji <i>Redemptoris Missio</i> w Polsce	290
II. Ankieta na temat szkół nowej ewangelizacji <i>Redemptoris Missio</i> w Polsce	301
Summary: The Phenomenon of the Schools of New Evangelization in Polish Chaplaincy: A Sociological and Pastoral Study	311

WYKAZ SKRÓTÓW

- CA – Encyklika *Centesimus annus*
CL – Adhortacja apostolska *Christifideles laici*
CT – Adhortacja apostolska *Catechesi tradendae*
DA – Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*
DB – Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele *Christus Dominus*
DCE – Encyklika *Deus caritas est*
DM₁ – Encyklika *Dives in misericordia*
DM₂ – Dekret o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes divinitus*
DV – Encyklika *Dominum et vivificantem*
EDE – Encyklika *Ecclesia de Eucharistia*
EiA – Adhortacja apostolska *Ecclesia in Africa*
EiE – Adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa*
EN – Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*
FC – Adhortacja apostolska *Familiaris consortio*
FeR – Encyklika *Fides et ratio*
KDK – Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*
KDwWC – *Katecheza dorosłych we wspólnocie chrześcijańskiej*
KK – Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*
KKK – *Katechizm Kościoła katolickiego*
KPK – *Kodeks Prawa Kanonicznego*
NMI – List apostolski *Novo millennio ineunte*
PDV – Adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis*
ReP – Adhortacja apostolska *Reconciliatio et poenitentia*

RH – Encyklika *Redemptor hominis*
RM – Encyklika *Redemptoris missio*
SNE – Szkoła nowej ewangelizacji
SRS – Encyklika *Sollicitudo rei socialis*
TMA – List apostolski *Tertio millennio adveniente*
VC – Adhortacja apostolska *Vita consecrata*
VS – Encyklika *Veritatis splendor*

Skróty ksiąg biblijnych Starego i Nowego Testamentu według Biblii
Tysiąclecia, wyd. IV, Pallottinum, Poznań 1996.

WSTĘP

Kościół katolicki w swej misji w znacznym stopniu koncentruje się na ewangelizacji, jest ona bowiem mandatem i łaską, którą Jezus powierzył Kościołowi na początku jego dziejowej drogi (por. CL 33). W czasach, gdy szerzy się relatywizm i sekularyzacja, a człowiek kuszony jest różnymi propozycjami tego świata, coraz trudniej odnaleźć mu drogę do Boga. Tymczasem w sytuacjach, kiedy spotykają go życiowe przeciwności i niepowodzenia, choć jego życie często nie ma bezpośredniego odniesienia do Boga, paradoksalnie szukając winnego swojej porażki, osobisty żal kieruje właśnie ku Bogu.

„Człowiek jest kochany przez Boga” – głoszenia tego podstawowego orędzia (por. CL 34), które Kościół jest winien każdemu człowiekowi, podejmują się szkoły nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Uznają to za swoje podstawowe powołanie. Osoby zaangażowane w szkołach w dzieło ewangelizacji nie koncentrują się tylko na osobistym uświęceniu, ale uświęcają się poprzez służbę Chrystusowi i Kościołowi, niosąc współczesnemu człowiekowi orędzie nadziei i miłości.

W tej książce chciałbym przybliżyć czytelnikowi fenomen szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio* w duszpasterstwie Kościoła katolickiego w Polsce. Już na wstępie zwracam uwagę na liczbę mnogą w tytule – „Fenomen szkół nowej ewangelizacji”, a nie „Fenomen szkoły nowej ewangelizacji”. Przez takie ujęcie chcę podkreślić, że w Polsce nie ma jednej szkoły nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Każda z nich jest autonomiczna, podlega kompetentnej władzy duchownej na swoim terenie, ma własną strukturę i zasady formacji członków. Także ich przyszłość bezpośrednio uzależniona jest od osobistego zaangażowania osób w danym ośrodku. Tym, co je łączy, jest wspólny program *Redemptoris Missio*, który realizują.

Metoda pastoralna, którą zastosowałem w pracy obok metody charakterystycznej dla badań socjologicznych, pozwoliła na określenie zasad istnienia i działania szkół *Redemptoris Missio*, analizę aktualnej sytuacji szkół nowej ewangelizacji oraz zdefiniowanie dyrektyw dla tych ośrodków w Polsce. Punktem wyjścia naukowej refleksji nad określeniem zasad istnienia i działania szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio* są objawienie Boże oraz nauczanie Kościoła współczesnego, przede wszystkim dokumenty Soboru Watykańskiego II, adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* Pawła VI, która może być nazwana *magna charta* ewangelizacji, i nauczanie Jana Pawła II o nowej ewangelizacji. Wyprowadzone zasady istnienia i działania szkół nowej ewangelizacji (rozdział I) są kryterium oceny obecnej sytuacji ośrodków ewangelizacyjnych oraz podstawą do ustalenia dyrektyw funkcjonowania tych ośrodków w Kościele.

Chcąc ustalić zakres moich badań socjologicznych, nawiązałem w listopadzie 2003 roku kontakt z ks. Marianem Królikowskim, odpowiedzialnym za koordynację pracy szkół *Redemptoris Missio* w Polsce, w celu wyznaczenia ośrodków, które realizują ten program. Po doprecyzowaniu danych, opierając się także na osobistym doświadczeniu, nawiązałem kontakt z osobami odpowiedzialnymi za poszczególne wspólnoty, by określić liczbę członków w danym ośrodku. Byli to zarówno duchowni odpowiedzialni za szkoły, jak i ich świeccy współpracownicy.

Przedmiotem moich badań były szkoły nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Badaniu zostały poddane ośrodki w Polsce oraz ich członkowie. Podstawowym problemem badawczym, przy uwzględnieniu różnorodności ośrodków, była odpowiedź na pytanie, jaka jest struktura i sposób funkcjonowania istniejących ośrodków *Redemptoris Missio* oraz jaką funkcję pełnią te ośrodki wobec swoich członków.

Do ośrodków zwróciłem się z pytaniami: jaka jest ich historia, jakie podejmują inicjatywy, w jakim kierunku ma zmierzać ich rozwój oraz jakie stawiają sobie podstawowe zadania. Członków szkół pytałem, jak udział w życiu szkoły nowej ewangelizacji wpływa na ich postawę religijno-moralną.

Kolejnym etapem organizacji moich badań było przygotowanie dwóch kwestionariuszy ankiety (skierowanych zarówno do osób odpowiedzialnych za ośrodki w Polsce – 19 egzemplarzy, jak i członków szkół – 1060 egzemplarzy).

Badania zostały przeprowadzone dwuetapowo:

— Badanie szkół nowej ewangelizacji (19 ośrodków) – za pomocą kwestionariusza ankiety na temat szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio* w Polsce. Ankietę wypełniły osoby odpowiedzialne za ośrodki w Polsce. Celem badania było opracowanie mapy szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio* w Polsce, określenie ich statusu prawnego, historii, podejmowanych inicjatyw, priorytetów, a także zadań, które przed nimi stawia codzienność. Zagadnienia zostały podzielone na szesnaście kategorii, a większość pytań była pytaniami otwartymi. Zebrany materiał został wykorzystany do opracowania II i III rozdziału książki.

— Badanie członków szkół nowej ewangelizacji – za pomocą kwestionariusza ankiety na temat członków szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio* w Polsce. Zagadnienia zostały podzielone na jedenaście kategorii: kursy z programu, szkoła nowej ewangelizacji, formacja, życie religijne, życie sakramentalne, stosunek do podstawowych zagadnień moralności osobistej, stosunek do podstawowych zagadnień moralności społecznej, stosunek do podstawowych zagadnień moralności seksualnej, stosunek do podstawowych zagadnień małżeństwa i rodziny, relacja między religią a moralnością, obraz kapłana odpowiedzialnego za szkołę ewangelizacji. Zebrany i opracowany materiał został zaprezentowany w IV i V rozdziale książki.

Doboru próby badawczej dokonałem przez połączenie dwóch metod: celowej i losowej, stąd nazwa metody: celowo-losowa. Najpierw za pomocą ankiet skierowanych do osób odpowiedzialnych za szkoły nowej ewangelizacji, a także na podstawie rozmów telefonicznych z nimi określiłem wielkość badanej populacji i liczbę członków w poszczególnych ośrodkach. Badaniami zostały w sposób celowy objęte tylko osoby ze szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Mimo że członkowie nie wszystkich szkół są rejestrowani, całość populacji szacunkowo określono na 1060 osób. Następnie przy pomocy ankietów przeprowadzono badania we wszystkich szkołach. Po przeprowadzeniu badań przystąpiłem do kodowania ankiet zwrotnych, a także ustaliłem, że możliwy jest taki dobór próby, by każdy ośrodek reprezentowało 45% populacji. Korzystając z tablic liczb losowych, wybrałem próbę badawczą 424 respondentów (45%) – z każdego ośrodka proporcjonalnie do liczby jego członków.

Istotne *novum* i wkład w dorobek teologii pastoralnej stanowi studium pastoralno-socjologiczne szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Badania ankietowe zastosowane w pracy, stanowiąc ważny materiał źródłowy, mają w sposób krytyczny ukazać zasadność działania szkół nowej ewangelizacji. Materiał badawczy zamieszczony w kolejnych rozdziałach został opracowany na podstawie naukowej metody badań socjologicznych. Obok tej metody zastosowałem kilka metod pomocniczych. Metoda analizy statystycznej pomogła mi pokazać, jaki wpływ wywiera szkoła na jej członków. Dla wytyczenia zasadniczych zadań, które stawia Kościół nowej ewangelizacji, i ukazania, jakie miejsce zajmują szkoły w strukturach Kościoła, posłużyłem się metodą analizy literatury przedmiotu, przede wszystkim dokumentów: Soboru Watykańskiego II, papieża Pawła VI, a także papieża Jana Pawła II. Kolejną zastosowaną przeze mnie metodą była analiza dokumentów szkół nowej ewangelizacji, przede wszystkim kronik, sprawozdań oraz statutów. Następną metodą – autorefleksja nad osobistym doświadczeniem w pracy ewangelizacyjnej.

Podstawową zastosowaną przeze mnie techniką badawczą była analiza dokumentów oraz ankietowanie. Podczas badania dokumentów stworzyłem na własne potrzeby archiwum materiałów, które nie były wcześniej opublikowane. Zgromadziłem w nim dokumenty z różnych źródeł, opisujące historię oraz perspektywy rozwoju szkół.

Prezentowane w książce zagadnienia odnoszą się do najnowszych zjawisk, jakie możemy obserwować w Kościele katolickim. Dotychczas szkoły ewangelizacji nie były przedmiotem badań naukowych na tym poziomie. Ponadto temat fenomenu szkół ewangelizacji został podjęty w sposób całościowy, prezentujący ośrodki w Polsce oraz ich członków.

Interdyscyplinarność studium pozwoliła określić zasady teologiczne funkcjonowania szkół ewangelizacji w Polsce, a także poprzez odwołanie się do metod socjologii określić wpływ szkół ewangelizacji na poszczególnych ich członków. Zastosowana w pracy, obok metody charakterystycznej dla badań socjologicznych, metoda pastoralna umożliwiła: określenie zasad istnienia i działania szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*, sformułowanych na podstawie nauczania Kościoła i refleksji teologicznej (kryteriologia); analizę sytuacji szkół ewangelizacji (kairologia) oraz wskazanie linii przewodnich i dyrek-

tyw dla dalszego ich funkcjonowania (prakseologia) (Zulehner 1989: 14-24; 2003: 7-17¹).

Podstawą do opracowania części teoretycznej były źródła teologiczne i literatura metodologiczna. Wśród źródeł teologicznych na szczególną uwagę zasługują: Dekret *Ad gentes* Soboru Watykańskiego II, adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* Pawła VI – *magna charta* ewangelizacji oraz encyklika Jana Pawła II o stałej aktualności posłania misyjnego *Redemptoris missio* (Degrijse 1993: 108-132; Rodriguez 1993: 166-184). Ponadto przeanalizowałem wiele dokumentów soborowych, homilii, listów, encyklik i adhortacji Jana Pawła II, tekstów Benedykta XVI (przede wszystkim wcześniejszych, sprzed wyboru na papieża) oraz artykułów i książek teologów polskich i zagranicznych, którzy podejmowali zagadnienia nowej ewangelizacji.

Obok kwestionariusza ankiety do źródeł badawczych należy zaliczyć: dekryty erekcyjne, statuty poszczególnych ośrodków, listy, artykuły na temat szkół ewangelizacji. Ważnym źródłem były również strony internetowe ośrodków, zebrane w archiwum autora (z racji zmieniającej się zawartości stron).

W rozdziale I próbuję określić zasady istnienia i działania szkół ewangelizacji na podstawie nauczania Kościoła, przede wszystkim nauczania Soboru Watykańskiego II oraz Pawła VI i Jana Pawła II. Analizuję głównie oficjalne dokumenty Kościoła, wskazujące na źródło ewangelizacji, nowej ewangelizacji oraz szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*. Dlatego też zagadnienie nowej ewangelizacji rozpatruję w świetle misji Chrystusa, jedynego doskonałego ewangelizatora.

W rozdziale tym przedstawiam także podstawowe badania socjologiczne, określające sytuację religijną i moralną katolickiego społeczeństwa w Polsce, mające na celu wskazanie na potrzebę nowej ewangelizacji w naszym społeczeństwie. Zagrożenia współczesnego świata przez sekularyzację i laicyzację stają się wyzwaniem dla nowej ewangelizacji, która ma ukazać człowiekowi głębię życia, sposób wartościowania oraz sens wierności wartościom ewangelicznym i kroczenia za Jezusem (Silvestrini 1993: 185-193).

¹ Tekst z 2003 roku *Od biblijnego obrazu...* jest przekładem fragmentu podanego w Bibliografii podręcznika teologii pastoralnej. Tytuł tekstu pochodzi od tłumacza.

Skoro ewangelizacja ma być zadaniem Kościoła, to w świetle jego nauczania określona została rola i miejsce duchownych i świeckich w tym dziele. Dlatego też w rozdziale I przedstawiam takie zagadnienia, jak: kapłaństwo powszechne a urzędowe, zadania duchownych w ewangelizacji oraz niezastąpiona rola świeckich. W ostatniej części tego rozdziału prezentuję elementy charakterystyczne dla szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*, a wśród nich: elementy podstawowe nowej ewangelizacji (nowa gorliwość, nowe metody, nowe środki wyrazu), duchowość szkół ewangelizacji, treści programu *Redemptoris Missio* (kerygmat – karmisma – koinonia) oraz metodę ewangelizacji.

W rozdziale II, bardzo rozbudowanym i opartym na badaniach własnych, przedstawiam 19 ośrodków szkół *Redemptoris Missio* funkcjonujących w Polsce w 2004 roku – ich strukturę organizacyjną, historię, prowadzone kursy oraz inne inicjatywy ewangelizacyjne. W rozdziale tym ośrodki podzieliłem na kilka kategorii – stowarzyszenia katolickie, zespoły diecezjalne, środowiska akademickie, szkoły parafialne i ośrodki zakonne. Powyższy podział jest umowny, a trudności podziału wynikają z dynamiki szkół. Można bowiem spotkać ośrodki spełniające więcej niż jedno kryterium, np. szkoła zakonna może być jednocześnie ośrodkiem parafialnym, dlatego przyporządkowanie ośrodka do konkretnej grupy jest wynikiem ustalenia przeze mnie cech wiodących w danym środowisku. Do stowarzyszeń katolickich zaliczyłem: Koinonię św. Pawła z Kielc, Wspólnotę św. Tymoteusza z diecezji zielonogórsko-gorzowskiej, Wspólnotę św. Piotra z diecezji pelplińskiej, Katolickie Stowarzyszenie Gdańskiej Szkoły Nowej Ewangelizacji „Jezus Żyje” oraz Wspólnotę św. Barnaby z Poznania. Do zespołów diecezjalnych przyporządkowałem: Szkołę św. Jana z Torunia, Szkołę Jezusa Zmartwychwstałego z diecezji gliwickiej, Szkołę św. Jakuba Apostoła z diecezji przemyskiej oraz Szkołę Uczniów z Emaus z Warszawy. Do placówek środowisk akademickich zaliczyłem ośrodki z Krakowa, Wrocławia i Tarnowa, a do szkół parafialnych ośrodki ze Skoczowa, Nowego Sącza i Legnicy. Do ośrodków zakonnych przyporządkowałem: Szkołę św. Marka ze Stryszawy, Szkołę św. Filipa z Olsztyna, Szkołę św. Fidelisa z Łomży oraz Szkołę św. Szczepana z Elbląga.

W rozdziale III ukazałem działalność szkół *Redemptoris Missio* w Polsce. W pierwszej części tego rozdziału funkcjonowanie szkół przeanalizowałem w świetle pastoralnych zadań Kościoła; są to kursy programu

Redemptoris Missio oraz spoza programu – służba na rzecz ubogich, Przystanek Jezus, kurs „Alfa”, misje ewangelizacyjne oraz inne formy świadectwa. W części drugiej tego rozdziału uwagę skierowałem na sposoby formacji intelektualnej, duchowej i pastoralnej członków szkół w poszczególnych ośrodkach. W części trzeciej przedstawiłem współpracę szkół w wymiarze krajowym, a w części czwartej – miejsce i rolę konkretnych ośrodków w wymiarze lokalnym.

W rozdziale IV przedłożyłem wyniki badań formacji i ewangelizacyjnego zaangażowania członków poszczególnych szkół. W pierwszej części tego rozdziału zaprezentowałem formację intelektualną, duchową i pastoralną szkoły oraz jej wpływ na religijność, zaangażowanie w ewangelizację oraz na wiarę respondentów. Zwróciłem także uwagę na sposoby zaangażowania ewangelizacyjnego w szkole i poza szkołą. W dalszych częściach rozdziału przedstawiłem formację intelektualną, duchową i pastoralną w ramach prowadzonych kursów: uczestnik kursu, członek zespołu prowadzącego kurs oraz koordynator, a także wpływ tych kursów na wiarę i znajomość teologii.

W rozdziale V przedstawiłem wyniki oceny religijności i moralności ewangelizatorów. Przy analizie religijności respondentów została zbada-
na: postawa wobec wiary przed spotkaniem ze szkołą ewangelizacji oraz w czasie prowadzenia badań; wierzenia religijne (w Trójcę Świętą, boskość Jezusa, zmartwychwstanie Jezusa, obecność Jezusa w Eucharystii, niebo, piekło, życie wieczne i niepokalane poczęcie Najświętszej Maryi Panny); praktyki religijne obowiązkowe i nadobowiązkowe; studium Pisma Świętego, jak również zaangażowanie kapłana w pracę ewangelizacyjną. Zagadnienia moralności chrześcijańskiej były badane w czterech aspektach: moralności życia osobistego (działanie wbrew sumieniu, kłamstwo, nieuczciwość wobec bliskich, zażywanie narkotyków, picie alkoholu, samobójstwo i eutanazja); moralności życia społecznego (wojna, dyskryminacja narodowa, terroryzm, niepłacenie podatków, przemoc społeczna, kara śmierci i eksperymenty medyczne); moralności seksualnej (przygodne współżycie seksualne, przedmałżeńskie współżycie narzeczonych, gwałt, pornografia, prostytutka, homoseksualizm i transseksualizm) oraz moralności małżeństwa i rodziny (przemoc w rodzinie, zdrada małżeńska, rozwód małżonków, małżeństwo niesakramentalne, związek homoseksualny, antykoncepcja i zapłodnienie *in vitro*).

W ostatnim, VI rozdziale książki wskazałem zadania pastoralne szkół nowej ewangelizacji *Redemptoris Missio*, które wynikają zarówno z nauczania Kościoła, jak i z badań socjologicznych. W pierwszej części rozdziału zaprezentowałem modele szkół wynikające z kierunków działań Kościoła, które prowadzą do szkoły ewangelizacji. W kolejnych częściach podkreśliłem zadania szkół ewangelizacji w trzech zakresach oddziaływania: wspólnotoszkół, Kościoła lokalnego i Kościoła w Polsce. W ostatniej części zaproponowałem pastoralny projekt rozwoju szkół diecezjalnych. Przyjęcie go przez poszczególne diecezje będzie służyć rozwojowi szkół ewangelizacji i działalności ewangelizacyjnej, nie tylko ograniczającej się do pasterskiej troski o tych, którzy są w Kościele, ale ciągle z dużym zaangażowaniem nastawionej na tych, którzy utracili żywy sens wiary.